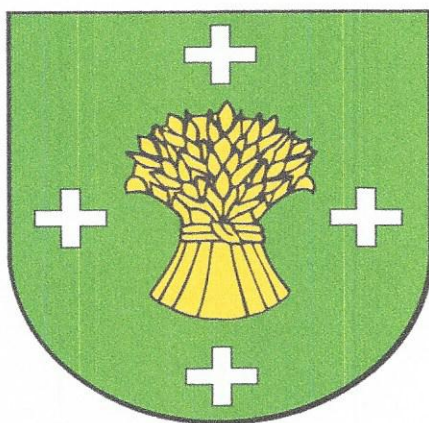

**RAPORT ZA LATA 2023-2024
Z WYKONANIA
"PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY SŁUPCA NA LATA 2018-2024"**

Słupca, kwiecień 2025r.

1. Wprowadzenie

W dniu 20.09.2018 roku uchwałą nr LII/356/2018 Rady Gminy Słupca uchwalono „Program ochrony środowiska dla Gminy Słupca na lata 2018-2024”.

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2024 poz. 54 ze zm.) z wykonania programu organ wykonawczy gminy przedkłada radzie gminy raport z wykonania gminnego programu ochrony środowiska, obejmujący okres dwóch lat.

Ustawa Prawo ochrony środowiska, nie określa formy i struktury raportu z realizacji gminnego programu ochrony środowiska. Założono więc, że jego przedmiotem będzie ogólna ocena zagadnień związanych z ochroną środowiska oraz przedstawienie etapu realizacji poszczególnych zadań określonych w harmonogramie rzeczowo-finansowym w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Słupca na lata 2018-2024”, zwanego dalej Programem, do wykonania których zobligowany został organ wykonawczy gminy.

W raporcie wykorzystano dane zawarte m.in. w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Słupca na lata 2018-2024” oraz dane z Urzędu Gminy w Słupcy.

Ocenę realizacji założeń Programu Ochrony Środowiska odniesiono do poszczególnych, nakreślonych w Programie, kierunków ochrony środowiska. Dla wyszczególnionych kierunków, na etapie tworzenia Programu zdefiniowano szereg zadań. Raport ma na celu określenie stopnia realizacji owych zadań, mających umożliwić zdefiniowane w Programie cele. Poniżej przedstawiono syntetyczne oceny i informacje o realizacji zadań w rozbiciu na poszczególne obszary tematyczne zgodnie z zapisami w Programie.

Cele określone w Programie ochrony środowiska dla Gminy Słupca na lata 2018-2024.

W Programie przyjęto następujące cele do osiągnięcia i realizacji na lata 2018-2024:

- 1) dobra jakość powietrza atmosferycznego bez przekroczeń dopuszczalnych norm,
- 2) dobry stan klimatu akustycznego bez przekroczeń dopuszczalnych norm poziomu hałasu,
- 3) utrzymanie wartości pól elektromagnetycznych na poziomie nieprzekraczającym norm,
- 4) osiągnięcie lub utrzymanie co najmniej dobrego stanu wód,
- 5) zapewnienie skutecznej ochrony przed powodzią i suszą,
- 6) rozwój skanalizowania gminy, utrzymanie i modernizacja sieci wodociągowych,
- 7) ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalin,
- 8) dobra jakość gleb,
- 9) ograniczenie ilości odpadów komunalnych przekazywanych do składowania, kontrola prawidłowości gospodarowania odpadami,
- 10) zachowanie różnorodności biologicznej,
- 11) utrzymanie stanu bez zdarzeń o znamionach poważnej awarii,
- 12) likwidacja historycznych zanieczyszczeń ziemi,
- 13) podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa.

2. Realizacja złożonych celów w 2023 roku.

2.1. Dobra jakość powietrza atmosferycznego bez przekroczeń dopuszczalnych norm.

Główne zadania do realizacji w ramach tego obszaru:

1. Redukcja emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do powietrza z niskiej emisji i transportu,
2. Rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii,
3. Osiągnięcie poziomów dopuszczalnych zanieczyszczeń powietrza.

Realizacja zadań w 2023 roku:

W 2023 roku wykonano nowe przyłącza gazowe w zabudowie mieszkaniowej. Według stanu na dzień 31.12.2023r. długość sieci wynosiła 23.442,00 m. W 2023 roku założono 9 punktów świetlnych oraz 5 lamp

solarnych za kwotę 67.283,15 zł. W 2022 roku podjęto uchwałę w sprawie określenia zasad udzielania dotacji celowej na modernizację budynków mieszkalnych oraz na wymianę kotłów, pieców i palenisk na terenie gminy Słupca. Celem uchwały jest ochrona powietrza, polegające na likwidacji niskosprawnych, nieekologicznych źródeł ciepła i zastąpienia ich źródłami proekologicznymi w budynkach mieszkalnych zlokalizowanych na terenie gminy Słupca. Uchwała realizowana jest w sposób ciągły do wyczerpania środków finansowych zaplanowanych na dany rok budżetowy. W budżecie gminy w 2023 roku przewidziano wsparcie finansowe dla mieszkańców zmieniających ogrzewanie węglowe na bardziej ekologiczne w kwocie 10.000,00 zł (z czego zrealizowano dotację na 8.000,00 zł, ze względu na wycofanie się jednego z beneficjentów).

Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego na terenie gminy jest związane głównie z niską emisją, emisją pochodzącą od ciągów komunikacyjnych, emisją napływową oraz emisją w sektorze mieszkalnictwa. Źródła emisji z energetyki i przemysłu mają niewielki wymiar na terenie gminy. Wykonano kontrolę wytypowanych budynków mieszkalnych (252 posesje – dla 250 posesji pobierając próbki z kontrolowanych kominów, 2 w formie kontroli po zgłoszeniu silnego zadymienia). Uzyskano 252 wyniki negatywne kontroli komina (tj. wskazujących na brak spalania odpadów).

Gmina podjęła się również modernizacji i remontów dróg, co bezpośrednio przekłada się na redukcję negatywnego wpływu na środowisko – skracając czas przejazdu oraz hałas. W 2023 roku wykonano: remonty cząstkowe dróg gminnych o nawierzchni gruntowej i tłuczniowej, przebudowę drogi gminnej w miejscowości Marcewek za kwotę 341.344,15 zł (430,00 mb) oraz przebudowę drogi w miejscowości Cienin Kolonia za kwotę 197 866,18 zł (380 mb). Ponadto w ramach redukcji emisji z transportu Gmina Słupca wspiera realizację powiatowego publicznego transportu zbiorowego i w roku budżetowym 2023r. przeznaczono kwotę dofinansowania na ten cel w wysokości 58.203,56 zł.

Gmina Słupca, widząc zapotrzebowanie i zainteresowanie mieszkańców Odnawialnymi Źródłami Energii na swoim terenie, dążyła do pozyskania dofinansowania dla instalacji OZE: fotowoltaiki, pomp ciepła, magazynów energii. Przewidywany poziom dofinansowania to maksymalnie 70%. W dniach 30.03.2023r. oraz 04.04.2023r. na terenie Gminy Słupca odbyły się spotkania informacyjne, na których mieszkańcy mogli zapoznać się szczegółowo z kwestiami prawno-organizacyjnymi, finansowymi oraz z zasadami uczestnictwa. Zapisy do projektu były możliwe do 26.04.2023r. z przedłużeniem do 05.05.2023 r. Gmina prowadzi także formę wspomagania pozyskania energii z źródeł odnawialnych przez umorzenie do 25% wartości inwestycji dla płatników podatku rolnego, którzy wybudowali instalację fotowoltaiczną. W 2023 roku z ulgi skorzystało 7 rolników, na kwotę 68 560,81 zł.

Gmina Słupca dzięki dotacji z NFOŚiGW utrzymuje punkt doradczy w zakresie wypełniania wniosków w programie „Czyste Powietrze”, czynny w każdą środę od godziny 10:00 do godziny 15:00 i piątek od godziny 8:00 do godziny 13:00. Gmina w związku z podpisanym porozumieniem z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu zobowiązała się do utworzenia i prowadzenia takiego punktu dla mieszkańców ze swojego terenu poprzez konsultacje i pomoc przy wypełnianiu wniosków o dofinansowanie i rozliczenie wniosków o płatność dla poszczególnych beneficjentów. Celem programu jest poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych jednorodzinnych. Narzędziem w osiągnięciu celu jest dofinansowanie przedsięwzięć realizowanych przez beneficjentów uprawnionych do podstawowego poziomu dofinansowania (część I Programu), beneficjentów uprawnionych do podwyższonego poziomu dofinansowania (część II Programu) oraz beneficjentów uprawnionych do najwyższego poziomu dofinansowania (część III Programu). Na utrzymanie punktu uzyskano w 2023 roku dotację w wysokości 35.000,00 zł.

W 2023r. nie realizowano w budynkach użyteczności publicznej prac termomodernizacyjnych. Prowadzona była w latach wcześniejszych – objęte nimi zostało 11 budynków użyteczności publicznej. Łączna powierzchnia poddanych termomodernizacji budynków wynosi:

- użyteczności publicznej - 7 budynków - 2038m²,
- mieszkalne wielorodzinne- 4 budynki - 1065 m².

Ponadto w 2023r. Gmina otrzymała dofinansowanie na wymianę ogrzewania na niskoemisyjne w budynkach komunalnych z programu Polski Ład Fundusz Inwestycji Strategicznych dla 30 lokali o powierzchni ok. 1330 m². Ze względów przetargowych i projektowych realizacji została przesunięta na kolejny rok kalendarzowy.

Zgodnie z Programem ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej (POP) mieszkańcy gminy byli zobowiązani wymienić w 2023r., szacunkowo 647 kotłów. Ze względu na wadliwe działanie zakładki statystyk w bazie ZONE/CEEB brak danych o ogólnej liczbie wymienionych piecy/kotłów. Należy zwrócić uwagę, że założenia podane w POP, są statystyczne. Zgodnie z wcześniejszymi danymi większość piecy/kotłów w gminie spełnia już standardy 3 lub 4 klasy lub wyżej. Tym samym liczba pozostałych do wymiany jest dużo niższa od podanych w POP. Jednocześnie w ramach programu gminnego i „Czyste Powietrze” w 2023 r. na terenie gminy wymieniono 28 piecy/kotłowni (w kilku przypadkach z częściową termomodernizacją budynków) przy dotacji 379 872,32 zł., w tym 8.000,00 zł z budżetu gminy.

Szacowany efekt ekologiczny:

Zgodnie z programem gmina w 2023r. osiągnęła 4 % zakładanego w POP tj:

PM10 – 1,266 Mg/rok

PM2,5 – 1,017 Mg/rok

B(a)P – 0,627 kg/rok

W 2023r. przeprowadzono szeroką akcję edukacyjną i informującą o konieczności wpisania źródeł ogrzewania do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB), skutkującą wypełnieniem jej na poziomie bliskim 100%. Gmina Słupca jako pierwsza w Polsce osiągnęła taki poziom. Ze względu na ciągłe zmiany w liczbie budynków i stanu ich zagospodarowania i użytkowania poziom wypełnienia bazy CEEB jest zmienny i przyjmuje się go blisko granicy 100%.

2.2. Dobry stan klimatu akustycznego bez przekroczeń dopuszczalnych norm poziomu hałasu.

Główne zadania do realizacji w ramach tego obszaru:

Redukcja i utrzymanie na niskim poziomie uciążliwości hałasu.

Realizacja zadań w 2023 roku:

Głównymi źródłami hałasu na terenie Gminy Słupca są komunikacja drogowa i kolejowa, a w dalszej kolejności emisja ze źródeł przemysłowych. Zagrożenie hałasem przemysłowym ma charakter lokalny, a zasięg oddziaływania tego typu hałasu, w przeciwieństwie do hałasu komunikacyjnego jest stosunkowo niewielki i obejmuje najbliższe sąsiedztwo obiektów, które emitują ponadnormatywny hałas. Poprawa warunków akustycznych realizowana jest poprzez racjonalną i przejrzystą politykę zagospodarowania przestrzennego, remonty częściowe dróg gminnych o nawierzchni gruntowej i tłuczniowej, przebudowa drogi gminnej w miejscowości Marcewka oraz Cienin Kolonia. Gmina uczestniczy także we wspieraniu powiatowego publicznego transportu zbiorowego.

2.3. Utrzymanie wartości pól elektromagnetycznych na poziomie nieprzekraczającym norm.

Główne zadania do realizacji w ramach tego obszaru:

Utrzymanie promieniowania elektromagnetycznego na poziomie nie przekraczającym wartości normatywnych.

Realizacja zadań w 2023 roku:

Zagadnienia pól elektromagnetycznych zostały ujęte w studium uwarunkowań oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Wprowadzono pasy technologiczne dla linii elektroenergetycznych.

2.4. Osiągnięcie lub utrzymanie co najmniej dobrego stanu wód. Zapewnienie skutecznej ochrony przed powodzią i suszą.

Główne zadania do realizacji w ramach tego obszaru:

1. Dążenie do osiągnięcia dobrego stanu wód.
2. Zwiększenie bezpieczeństwa przed podtopieniami,
3. Rozwój małej retencji.

Realizacja zadań w 2023 roku:

Monitoring wód powierzchniowych należy do kompetencji Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska. W celu poprawy jakości wód na terenie Gminy zasadnym jest systematyczne kanalizowanie miejscowości oraz dobra kultura rolna, co wiąże się z wysokim poziomem nawożenia nawozami mineralnymi i naturalnymi, przyczyniając się do wprowadzania do wód określonego ładunku związków azotu i fosforu.

2.5. Rozwój skanalizowania gminy, utrzymanie i modernizacja sieci wodociągowych.

Główne zadania do realizacji w ramach tego obszaru:

1. Rozbudowa infrastruktury oczyszczania ścieków,
2. Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki.

Realizacja zadań w 2023 roku:

W ramach istniejącej sieci gminnej zaopatrzenie w wodę było dobre. Parametry jakościowe wody określa się jako dobre. W 2023 roku wybudowano 7760 m sieci kanalizacyjnej oraz 1720 m sieci wodociągowej. Jako zadanie ciągłe Gmina prowadzi ewidencję przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych. W 2023 roku zgłoszonych zostało 11 przydomowych oczyszczalni ścieków (łącznie w 2023 roku na terenie gminy zgłoszone były 224 oczyszczalnie przydomowe). W budżecie Gminy nie zaplanowano dotacji do przydomowych oczyszczalni ścieków dla właścicieli nieruchomości. Formą zachęty jest umorzenie do 25% wartości inwestycji dla płatników podatku rolnego, którzy wybudowali oczyszczalnię przydomową. W 2023 roku z ulgi skorzystał 1 płatnik podatku na łączną kwotę 4.112,50 zł.

2.6. Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalin.

Główne zadania do realizacji w ramach tego obszaru:

Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin ze złoża.

Realizacja zadań w 2023 roku:

W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego na bieżąco uwzględnia się obszary występowania złóż kopalin oraz określa się odpowiednie pasy ochronne.

2.7. Dobra jakość gleb.

Główne zadania do realizacji w ramach tego obszaru:

1. Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi oraz rekultywacja terenów zdegradowanych,
2. Prowadzenie prawidłowej gospodarki rolnej.

Realizacja zadań w 2023 roku:

Zadania na bieżąco realizowane są przez Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Słupcy, Wielkopolską Izbę Rolniczą oraz ARiMR. Ośrodek doradztwa rolniczego prowadzi na bieżąco informowanie i doradztwo wśród rolników polegające na zalecaniu stosowania odpowiednich zabiegów. Funkcjonujący w Gminie miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego definiuje podział gruntów pod konkretne możliwości wykorzystania oraz wskazuje kierunek rekultywacji.

2.8. Ograniczenie ilości odpadów komunalnych przekazywanych do składowania, kontrola prawidłowości gospodarowania odpadami.

Główne zadania do realizacji w ramach tego obszaru:

1. Racjonalne gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami,
2. Rozbudowa infrastruktury do selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
3. Likwidacja azbestu,
4. Kontrola podmiotów przed uzyskaniem pozwoleń na odbiór, zbieranie i przetwarzanie odpadów pod względem rzetelności prowadzonej dotychczas działalności.

Realizacja zadań w 2023 roku:

W 2023 roku wszyscy mieszkańcy byli objęci systemem selektywnego odbioru oraz selektywnego zbierania odpadów komunalnych. W ramach porozumienia z Miastem Słupca mieszkańcy mają możliwość dostarczania odpadów do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Słupcy. Całkowity koszt gospodarowanie odpadami komunalnymi w Gminie Słupca w 2023 roku wyniósł 2.647.407,49 zł. W 2023 roku na terenie gminy odebrano i zebrano 3.969,7087 Mg (ton) odpadów komunalnych, z czego 1154,7023 Mg przygotowano do ponownego użycia i poddano recyklingowi. Zgodnie z wytycznymi ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach Rada Gminy zróżnicowała stawki opłat ponoszonych przez mieszkańców za odbiór odpadów. Stawki opłat za odbiór odpadów komunalnych w 2023 roku wynosiły odpowiednio 58,00 zł w przypadku gromadzenia nieselektywnego, 29,00 zł w przypadku gromadzenia selektywnego, 26,00 zł w przypadku posiadania przy budynku jednorodzinnym kompostownika i kompostowania odpadów biodegradowalnych. W 2023 r. prowadzono cztery postępowania administracyjne, w sprawie gromadzenia odpadów w miejscu na ten cel nie przeznaczonym.

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Słupca na lata 2013 - 2032 - w ramach programu, przy udziale dotacji z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu od mieszkańców gminy Słupca, w 2023 r. odebrano 130,332 Mg odpadów budowlanych zawierających azbest. Całkowity koszt przedsięwzięcia w 2023 r. wyniósł 65.325,00 zł, w tym: 45.727,50 zł – dotacja z WFOŚiGW w Poznaniu, 19.597,50 zł – wkład własny gminy Słupca.

2.9. Zachowanie różnorodności biologicznej.

Główne zadania do realizacji w ramach tego obszaru:

1. Ochrona form ochrony przyrody i innych obszarów cennych przyrodniczo,
2. Ochrona i odbudowa roślinności przydrożnej, przy ciekach i śródpolnej.
3. Ochrona krajobrazu.

Realizacja zadań w 2023 roku:

Część terenów Gminy Słupca został objęty Powidzkim Parkiem Krajobrazowym, Obszarem Natura 2000 oraz Powidzko- Bieniszewskim Obszarem Chronionego Krajobrazu. Na terenie Gminy Słupca znajduje się 6 pomników przyrody. Prowadzenie prac pielęgnacyjnych parków i pomników przyrody (wykonanie ich oznaczeń i zabezpieczeń) jest zadaniem ciągłym i wykonywanym w miarę potrzeb. W 2023 roku dokonano nasadzeń na terenie gminy 850 sztuk drzew (w tym: brzoza, akacja, klon, lipa, sosna, świerk). W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego zostały wyznaczone obszary, zezwalające na realizację inwestycji. Wszystkie pozwolenia na budowę wydawane przez Starostwo Powiatowe muszą być zgodne z prawem miejscowym. W trakcie procedury uchwalania planu miejscowego powstaje prognoza oddziaływania na środowisko, która bada wpływ zmian planu/nowych terenów inwestycyjnych na krajobraz.

W 2023 roku nie stwierdzono przypadków występowania barszczu Sosnowskiego na terenie Gminy.

2.10. Utrzymanie stanu bez zdarzeń o znamionach poważnej awarii.

Główne zadania do realizacji w ramach tego obszaru:

Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii.

Realizacja zadań w 2023 roku:

Gmina Słupca systematycznie doposaża Ochotnicze Straże Pożarne w wyposażenie niezbędne do przeprowadzania akcji ratowniczych. Jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej w Wilcznej została włączona w struktury Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Dotychczas jedyną jednostką z terenu Gminy Słupca była OSP Kamień. Przekazano na rzecz OSP Wilczna średni samochód ratowniczo-gaśniczy (dotacja z budżetu gminy w kwocie 580.000,00 zł). Ponadto w OSP Rozalin przekazano busa marki Renault, w OSP Młodojewo zakupiono samochód pożarniczy, a dla OSP Wola Koszucka-Parcele samochód strażacki – bus. Zakupiono nowy sprzęt i materiały w ramach wyposażenia jednostek OSP, w tym z Funduszu Sprawiedliwości.

2.11. Likwidacja historycznych zanieczyszczeń ziemi.

Główne zadania do realizacji w ramach tego obszaru:

Zidentyfikowanie obszarów potencjalnych historycznych zanieczyszczeń ziemi.

Realizacja zadań w 2023 roku:

Nie stwierdzono w 2023 roku obszarów potencjalnych historycznych zanieczyszczeń ziemi.

2.12. Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Główne zadania do realizacji w ramach tego obszaru:

Budowa prawidłowej postawy społecznej.

Realizacja zadań w 2023 roku:

Edukacja ekologiczna odnosiła się do poprawy jakości powietrza. Mieszkańcy otrzymali również ulotki o sposobie segregacji odpadów komunalnych. Akcje edukacyjne promujące wymianę źródeł ciepła, termomodernizację, wspierające zachowania proekologiczne w zakresie ogrzewania indywidualnego i przyzwyczajęń transportowych – w ramach programu „Czyste Powietrze” na łączną kwotę 35 tys. zł. W ramach akcji odbyły się spotkania edukacyjne w tym szkołach i przedszkolach, audycje radiowe, zakupiono baner informujący, ulotki, pendrive, długopisy.

Program Ochrony Powietrza dla strefy wielkopolskiej - w 2023 roku przeprowadzono jedną kontrolę jakości powietrza w gminie za pomocą bezzałogowych systemów latających - dronów (kontrola kominów) oraz 2 kontrole interwencyjne. Prowadzenie kontroli związane było z akcją edukacyjną informującą o jej celu, a przypadkach newralgicznych udzielaniu indywidualnych pouczeń.

Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie gmina należących do Związku Gmin Regionu Słupckiego w roku 2023 r. Na realizację programu przekazano w 2023 roku kwotę 70.279,20 zł.

3. Realizacja złożonych celów w 2024 roku:

3.1. Dobra jakość powietrza atmosferycznego bez przekroczeń dopuszczalnych norm.

Główne zadania do realizacji w ramach tego obszaru:

1. Redukcja emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do powietrza z niskiej emisji i transportu,
2. Rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii,
3. Osiągnięcie poziomów dopuszczalnych zanieczyszczeń powietrza.

Realizacja zadań w 2024 roku:

W 2024 roku wykonano 67 nowych przyłączy gazowych w zabudowie mieszkaniowej. Wybudowano 480.3 m nowej sieci gazowej. Zainstalowano 15 lamp solarnych za kwotę 102.888,45 zł.

W 2022 roku podjęto uchwałę w sprawie określenia zasad udzielania dotacji celowej na modernizację budynków mieszkalnych oraz na wymianę kotłów, pieców i palenisk na terenie gminy Słupca. Celem uchwały jest ochrona powietrza, polegające na likwidacji niskosprawnych, nieekologicznych źródeł ciepła i zastąpienia ich źródłami proekologicznymi w budynkach mieszkalnych zlokalizowanych na terenie gminy Słupca. Uchwała realizowana jest w sposób ciągły w kolejnych latach. W budżecie gminy w 2024 roku przewidziano wsparcia finansowego dla mieszkańców, zmieniających ogrzewanie węglowe na bardziej ekologiczne w kwocie 20 tys. zł. (zrealizowano dotację w 100%).

Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego na terenie gminy jest związane głównie z niską emisją, emisją pochodzącą od ciągów komunikacyjnych, emisją napływową oraz emisją w sektorze mieszkalnictwa. Źródła emisji z energetyki i przemysłu mają niewielki wymiar na terenie gminy. Wykonano kontrolę wytypowanych budynków mieszkalnych (98 posesji – dla 96 posesji pobierając próbki z kontrolowanych kominów, 2 w formie kontroli po zgłoszeniu silnego zadymienia). Uzyskano 90 wyników negatywnych kontroli komina (tj. wskazujących na brak spalania odpadów) i 6 wyników podwyższonych.

Gmina podjęła się również modernizacji i remontów dróg, co bezpośrednio przekłada się na redukcję negatywnego wpływu na środowisko – skracając czas przejazdu oraz hałas. W 2024 roku wykonano: remonty częściowe dróg gminnych o nawierzchni gruntowej i tłuczniowej, przebudowę drogi gminnej w miejscowości Piotrowice, ul. Wiśniowa o długości 317,79 mb za kwotę 262.159,82 zł, przebudowę drogi gminnej w miejscowości Grobla o długości 405,30 mb za kwotę 300.061,74 zł, przebudowę drogi gminnej w miejscowości Cienin Kościelny o długości 480,00 mb za kwotę 335.872,72 zł. Ponadto w ramach redukcji emisji z transportu Gmina Słupca wspiera realizację powiatowego publicznego transportu zbiorowego. W roku budżetowy 2024 na ten cel przekazano kwotę dofinansowania w wysokości 57.826,22 zł.

Gmina prowadzi także formę wspomagania pozyskania energii z źródeł odnawialnych przez umorzenie do 25% wartości inwestycji dla płatników podatku rolnego, którzy wybudowali instalację fotowoltaiczną. W 2024 roku z ulgi skorzystał 1 rolnik, na kwotę 9.225,00 zł.

Gmina Słupca dzięki dotacji z NFOŚiGW utrzymuje punkt doradczy w zakresie wypełniania wniosków w programie „Czyste Powietrze”, czynny w każdą środę od godziny 10:00 do godziny 15:00 i piątek od godziny 8:00 do godziny 13:00. Gmina w związku z podpisanym porozumieniem z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu zobowiązała się do utworzenia i prowadzenia takiego punktu dla mieszkańców ze swojego terenu poprzez konsultacje i pomoc przy wypełnianiu wniosków o dofinansowanie i rozliczenie wniosków o płatność dla poszczególnych beneficjentów. Celem programu jest poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych jednorodzinnych. Narzędziem w osiągnięciu celu jest dofinansowanie przedsięwzięć realizowanych przez beneficjentów uprawnionych do podstawowego poziomu dofinansowania (część I Programu), beneficjentów uprawnionych do podwyższonego poziomu dofinansowania (część II Programu) oraz beneficjentów uprawnionych do najwyższego poziomu dofinansowania (część III Programu). Na utrzymanie punktu uzyskano w 2024 roku dotację w wysokości 35.000,00 zł.

W 2024r. nie realizowano w budynkach użyteczności publicznej prac termomodernizacyjnych. Ponadto w 2023r. Gmina otrzymała dofinansowanie na wymianę ogrzewania na niskoemisyjne w budynkach komunalnych z programu Polski Ład Fundusz Inwestycji Strategicznych dla 30 lokali o powierzchni ok. 1330 m². Proces budowlany został rozpoczęty i zostanie zakończony w 2026r.

Zgodnie z Programem ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej (POP) w budynkach znajdujących się w mieszkaniowym zasobie komunalnym powinniśmy wymienić 5 sztuk kotłów nie spełniających norm uchwał antysmogowych, natomiast mieszkańcy gminy byli zobowiązani wymienić w 2024r., szacunkowo 198 kotłów. Ze względu na wadliwe działanie zakładki statystyk w bazie ZONE/CEEB brak danych o ogólnej liczbie wymienionych piecy/kotłów. Należy zwrócić uwagę, że założenia podane w POP, są statystyczne. Zgodnie z wcześniejszymi danymi większość piecy/kotłów w gminie spełnia już standardy 3 lub 4 klasy lub wyżej. Tym samym liczba pozostałych do wymiany jest dużo niższa od podanych w POP.

Jednocześnie w ramach programu gminnego i „Czyste Powietrze” w 2024r. na terenie gminy wymieniono 37 piecy/kotłowni (w kilku przypadkach z częściową termomodernizacją budynków) przy dotacji 384.475,52 zł, w tym 20.000,00 zł z budżetu gminy.

Szacowany efekt ekologiczny:

Zgodnie z programem gmina w 2024r. osiągnął 18,69 % zakładanego w POP tj:

PM10 – 6,103 Mg/rok

PM2,5 – 4,866 Mg/rok

B(a)P – 2,926 kg/rok

W 2023r. przeprowadzono szeroką akcję edukacyjną i informującą o konieczności wpisania źródeł ogrzewania do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB). Ze względu na ciągłe zmiany w liczbie budynków i stanu ich zagospodarowania i użytkowania poziom wypełnienia bazy CEEB jest zmienny i przyjmuje się go blisko granicy 88%.

3.2. Dobry stan klimatu akustycznego bez przekroczeń dopuszczalnych norm poziomu hałasu.

Główne zadania do realizacji w ramach tego obszaru:

Redukcja i utrzymanie na niskim poziomie uciążliwości hałasu.

Realizacja zadań w 2024 roku:

Głównymi źródłami hałasu na terenie Gminy Słupca są komunikacja drogowa i kolejowa, a w dalszej kolejności emisja ze źródeł przemysłowych. Zagrożenie hałasem przemysłowym ma charakter lokalny, a zasięg oddziaływania tego typu hałasu, w przeciwieństwie do hałasu komunikacyjnego jest stosunkowo niewielki i obejmuje najbliższe sąsiedztwo obiektów, które emitują ponadnormatywny hałas. Poprawa warunków akustycznych realizowana jest poprzez racjonalną i przejrzystą politykę zagospodarowania przestrzennego, remonty częściowe dróg gminnych o nawierzchni gruntowej i tłuczniowej, przebudowa drogi gminnej w miejscowości Piotrowice, Cienin Kościelny i Grobla. Gmina uczestniczy także we wspieraniu powiatowego publicznego transportu zbiorowego.

3.3. Utrzymanie wartości pól elektromagnetycznych na poziomie nieprzekraczającym norm.

Główne zadania do realizacji w ramach tego obszaru:

Utrzymanie promieniowania elektromagnetycznego na poziomie nie przekraczającym wartości normatywnych.

Realizacja zadań w 2024 roku:

Zagadnienia pól elektromagnetycznych zostały ujęte w studium uwarunkowań oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Wprowadzono pasy technologiczne dla linii elektroenergetycznych.

3.4. Osiągnięcie lub utrzymanie co najmniej dobrego stanu wód. Zapewnienie skutecznej ochrony przed powodzią i suszą.

Główne zadania do realizacji w ramach tego obszaru:

1. Dążenie do osiągnięcia dobrego stanu wód.
2. Zwiększenie bezpieczeństwa przed podtopieniami,
3. Rozwój małej retencji.

Realizacja zadań w 2024 roku:

Monitoring wód powierzchniowych należy do kompetencji Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska. W celu poprawy jakości wód na terenie Gminy zasadnym jest systematyczne kanalizowanie miejscowości oraz dobra kultura rolna, co wiąże się z wysokim poziomem nawożenia nawozami mineralnymi i naturalnymi, przyczyniając się do wprowadzania do wód określonego ładunku związków azotu i fosforu.

3.5. Rozwój skanalizowania gminy, utrzymanie i modernizacja sieci wodociągowych.

Główne zadania do realizacji w ramach tego obszaru:

1. Rozbudowa infrastruktury oczyszczania ścieków,
2. Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki.

Realizacja zadań w 2024 roku:

W ramach istniejącej sieci gminnej zaopatrzenie w wodę było dobre. Parametry jakościowe wody określa się jako dobre. W 2024 roku wybudowano 2020 m sieci kanalizacyjnej oraz 2850 m sieci wodociągowej. Jako zadanie ciągłe Gmina prowadzi ewidencję przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych. W 2024 roku zgłoszonych zostało 58 przydomowych oczyszczalni ścieków (łącznie w 2024 roku na terenie gminy zgłoszonych było 286 oczyszczalni przydomowych). W budżecie Gminy nie zaplanowano dotacji do przydomowych oczyszczalni ścieków dla właścicieli nieruchomości. Formą zachęty jest umorzenie do 25% wartości inwestycji dla płatników podatku rolnego, którzy wybudowali oczyszczalnię przydomową. W 2024 roku z ulgi nie skorzystano.

3.6. Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalin.

Główne zadania do realizacji w ramach tego obszaru:

Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin ze złoża.

Realizacja zadań w 2024 roku:

W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego na bieżąco uwzględnia się obszary występowania złóż kopalin oraz określa się odpowiednie pasy ochronne.

3.7. Dobra jakość gleb.

Główne zadania do realizacji w ramach tego obszaru:

1. Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi oraz rekultywacja terenów zdegradowanych,
2. Prowadzenie prawidłowej gospodarki rolnej.

Realizacja zadań w 2024 roku:

Zadania na bieżąco realizowane są przez Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Słupcy, Wielkopolską Izbę Rolniczą oraz ARiMR. Ośrodek doradztwa rolniczego prowadzi na bieżąco informowanie i doradztwo wśród rolników polegające na zalecaniu stosowania odpowiednich zabiegów. Funkcjonujący w Gminie miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego definiuje podział gruntów pod konkretne możliwości wykorzystania oraz wskazuje kierunek rekultywacji.

3.8. Ograniczenie ilości odpadów komunalnych przekazywanych do składowania, kontrola prawidłowości gospodarowania odpadami.

Główne zadania do realizacji w ramach tego obszaru:

1. Racjonalne gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami,
2. Rozbudowa infrastruktury do selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
3. Likwidacja azbestu,
4. Kontrola podmiotów przed uzyskaniem pozwoleń na odbiór, zbieranie i przetwarzanie odpadów pod względem rzetelności prowadzonej dotychczas działalności.

Realizacja zadań w 2024 roku:

W 2024 roku wszyscy mieszkańcy byli objęci systemem selektywnego odbioru oraz selektywnego zbierania odpadów komunalnych.

W ramach porozumienia z Miastem Słupca mieszkańcy mają możliwość dostarczania odpadów do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Słupcy. Całkowity koszt gospodarowanie odpadami komunalnymi w Gminie Słupca w 2024 roku wyniósł 2.467.022,18 zł. W 2024 roku na terenie gminy odebrano i zebrano 3839,5649 Mg odpadów komunalnych, z czego 1178,2594 Mg przygotowano do ponownego użycia i poddano recyklingowi. Zgodnie z wytycznymi ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach Rada Gminy zróżnicowała stawki opłat ponoszonych przez mieszkańców za odbiór odpadów. Stawki opłat za odbiór odpadów komunalnych w 2024 roku wynosiły odpowiednio 58,00 zł w przypadku gromadzenia nieselektywnego, 29,00 zł w przypadku gromadzenia selektywnego, 26,00 zł w przypadku posiadania przy budynku jednorodzinnym kompostownika i kompostowania odpadów biodegradowalnych.

W 2024 r. zakończono cztery postępowania administracyjne, w sprawie gromadzenia odpadów w miejscu na ten cel nie przeznaczonym, w tym dodatkowo przeprowadzono jedno wykonanie zastępcze postępowania w sprawie usunięcia odpadów z 2020r.

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Słupca na lata 2013 - 2032 - w ramach programu, przy udziale dotacji z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu od mieszkańców gminy Słupca, w 2024 r. odebrano 114,72 Mg odpadów budowlanych zawierających azbest. Całkowity koszt przedsięwzięcia w 2024r. wyniósł 58.493,27 zł, w całości pokryty z dotacji z WFOŚiGW w Poznaniu.

3.9. Zachowanie różnorodności biologicznej.

Główne zadania do realizacji w ramach tego obszaru:

1. Ochrona form ochrony przyrody i innych obszarów cennych przyrodniczo,
2. Ochrona i odbudowa roślinności przydrożnej, przy ciekach i śródpolnej.
3. Ochrona krajobrazu.

Realizacja zadań w 2024 roku:

Część terenów Gminy Słupca został objęty Powidzkim Parkiem Krajobrazowym, Obszarem Natura 2000 oraz Powidzko- Bieniszewskim Obszarem Chronionego Krajobrazu. Na terenie Gminy Słupca znajduje się 7 pomników przyrody. Prowadzenie prac pielęgnacyjnych parków i pomników przyrody (wykonanie ich oznaczeń i zabezpieczeń) jest zadaniem ciągłym i wykonywanym w miarę potrzeb. W 2024 roku dokonano nasadzeń na terenie gminy 1460 sztuk drzew i 16 sztuk krzewów. W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego zostały wyznaczone obszary, zezwalające na realizację inwestycji. Wszystkie pozwolenia na budowę wydawane przez Starostwo Powiatowe muszą być zgodne z prawem miejscowym. W trakcie procedury uchwalania planu miejscowego powstaje prognoza oddziaływania na środowisko, która bada wpływ zmian planu/nowych terenów inwestycyjnych na krajobraz. W 2024 roku nie stwierdzono przypadków występowania barszczu Sosnowskiego na terenie Gminy.

3.10. Utrzymanie stanu bez zdarzeń o znamionach poważnej awarii.

Główne zadania do realizacji w ramach tego obszaru:

Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii.

Realizacja zadań w 2024 roku:

W 2024 roku jednostki z naszej gminy zostały systematycznie doposażane w sprzęt ratowniczo gaśniczy :

1. Dla jednostki OSP w Kowalewie Opactwie został zakupiony nowy samochód pożarniczy marki Citroen za kwotę 269 000,00zł, w tym:
 - 150 000,00 zł wkład Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej,
 - 119 000,00 zł wkład Urzędu Gminy w Słupcy.

2. Zakupiono sprzęt z dofinansowaniem MSW i U.G.: 2 komplety aparatów ODO (Drażna)
3. Zakupiono sprzęt przez Urząd Gminy w Słupcy: ubranie specjalne (Drażna), czujniki bezruchu (Drażna), pilarka spalinowa (Cienin Kościelny), węże W52/75, środki neutralizujące.

3.11. Likwidacja historycznych zanieczyszczeń ziemi.

Główne zadania do realizacji w ramach tego obszaru:

Zidentyfikowanie obszarów potencjalnych historycznych zanieczyszczeń ziemi.

Realizacja zadań w 2024 roku:

Nie stwierdzono w 2024 roku obszarów potencjalnych historycznych zanieczyszczeń ziemi.

3.12. Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Główne zadania do realizacji w ramach tego obszaru:

Budowa prawidłowej postawy społecznej.

Realizacja zadań w 2024 roku:

Edukacja ekologiczna odnosiła się do poprawy jakości powietrza. Mieszkańcy otrzymali również ulotki o sposobie segregacji odpadów komunalnych. Akcje edukacyjne promujące wymianę źródeł ciepła, termomodernizację, wspierające zachowania proekologiczne w zakresie ogrzewania indywidualnego i przyzwyczajęń transportowych – w ramach programu „Czyste Powietrze” na łączną kwotę 35 tys. zł. W ramach akcji odbyły się spotkania edukacyjne w tym szkołach i przedszkolach, audycje radiowe, zakupiono baner informujący, ulotki, pendrive, długopisy.

Przeprowadzono jedno spotkanie edukacyjne z zakresu ochrony powietrza w Szkole Podstawowej w Cieninie Zabornym, połączone również ze spotkaniem z zakresu „Czystego Powietrza”.

Program Ochrony Powietrza dla strefy wielkopolskiej - w 2025 roku przeprowadzono jedną kontrolę jakości powietrza w gminie za pomocą bezzałogowych systemów latających - dronów (kontrola kominów) oraz 2 kontrole interwencyjne. Prowadzenie kontroli związane było z akcją edukacyjną informującą o jej celu, a przypadkach newralgicznych udzielaniu indywidualnych pouczeń.

Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie gmina należących do Związku Gmin Regionu Słupckiego w roku 2024 r. Na realizację programu przekazano w 2024 r. kwotę 80.837,64 zł.

W ramach edukacji ekologicznej dla szkół i przedszkoli na terenie Gminy Słupca zakupiono:

- 7 sztuk tablic edukacyjnych o zasadach segregacji, celem lokalizacji na placach zabaw za kwotę 14.000,00 zł,
- 7 zestawów do segregacji odpadów przy placach zabaw w kształcie kredek za kwotę 44.772,00 zł,
- 7 stacji do segregacji odpadów celem lokalizacji w budynkach szkół wraz z tablicami informującymi o zasadach segregacji za kwotę 23.322,00 zł
- 7 sztuk tablic magnetycznych o zasadach segregacji dla dzieci przedszkolnych za kwotę 2.303,00 zł,
- 1 pojemnik do zbiórki baterii i akumulatorów usytuowany na terenie Urzędu Gminy za kwotę 264,00 zł,
- doposażono budynki komunalne w pojemniki do gromadzenia odpadów: 3 pojemniki 240 l i 3 pojemniki o pojemności 1100 l za łączną kwotę 3.534,00 zł.

4. Podsumowanie.

Program ochrony środowiska stanowi podstawowe narzędzie prowadzenia polityki ekologicznej w Gminie. Priorytetem Gminy Słupca w ostatnim okresie jest gospodarka wodno-ściekowa oraz gospodarka odpadami, dlatego większość środków finansowych została przeznaczona na ten cel.

W niniejszym opracowaniu przedstawiono zadania, które były realizowane w ramach przyjętego przez Radę Gminy Słupca „Programu ochrony środowiska na lata 2018-2024”. Do najważniejszych zadań można zaliczyć:

- zadania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej,
- modernizację dróg,
- zadania w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi,
- utrzymanie zieleni.

Opracowała:

Natalia Wolnicka